

Vroegmoderne tijd

7 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door de meer individuele geloofsbeleving was er een grote vraag naar boeken zoals deze (met illustraties/in de volkstaal) omdat gelovigen hiermee het leven van Jezus zelf/thuis konden bestuderen. 1
- Het boek kwam op de lijst als 'slecht en verdacht' omdat de zorg bestond dat mensen geloofsideeën kregen die niet pasten bij het katholieke geloof / dat de rol van de katholieke kerk werd aangetast, 1
- wat past bij 'de protestantse reformatie die de splitsing van de christelijke kerk in West-Europa tot gevolg had'. 1

Opmerking

Als bij de tweede deelvraag het kenmerkend aspect 'het conflict in de Nederlanden dat resulteerde in de stichting van een Nederlandse staat' wordt genoemd, wordt geen scorepunt toegekend.

8 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door de (zicht)lijn tussen Huis ter Nieuburch en het graf van Willem/Maurits van Oranje in de Nieuwe Kerk vestigt Frederik Hendrik de aandacht op de familieband, waardoor inwoners van de Republiek hem aanvaarden als de erfgenaam van het stadhouderschap / als de juiste leider voor de Republiek. 2
- Door de enorme afmetingen van Huis ter Nieuburch (een gevel van 100 meter) / door tuinen die lijken op die van koninklijke paleizen in het buitenland, geeft Frederik Hendrik het stadhouderschap een koninklijke uitstraling (wat zijn aanzien vergroot). 2

Opmerking

Alleen als het antwoord een combinatie bevat van een juiste redenering van Frederik Hendrik en een daarbij passende verwijzing naar de bron, worden telkens scorepunten toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Door de buitenlandse aanvallen/de politiek instabiele situatie tijdens het Rampjaar moest Willem III kunnen rekenen op trouwe bestuurders / had Willem III voor zijn pas aangevangen functie als stadhouder de steun van de regenten nodig. 2
- Willem III versterkte de oligarchisering (of een juiste omschrijving daarvan). 1

Opmerking

Alleen als het antwoord bij de eerste deelvraag een combinatie bevat van het Rampjaar/zijn pas aangevangen functie (of een juiste omschrijving daarvan) en een verklaring voor het besluit van Willem III, worden scorepunten toegekend.

10 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Richard Bland gaat uit van het verlichte idee van natuurlijke rechten / het sociale contract van Locke, 1
- omdat hij schrijft dat (een van de volgende): 1
 - alle mensen vrijgeboren zijn.
 - alle mensen het recht hebben op vrijheden en privileges.
 - wetten die worden gemaakt zonder invloed van de kolonisten niet rechtmatig zijn.
- De boodschap van *Common Sense* is dat de inwoners van de kolonie recht hebben op een vorm van zelfbestuur, wat overeenkomt met de boodschap in dit pamflet, 1
- omdat Richard Bland vindt dat (een van de volgende): 1
 - de wetgevende macht met vertegenwoordigers van het volk moet worden ingesteld.
 - er in de kolonie alleen wetten kunnen worden gemaakt met Noord-Amerikaanse vertegenwoordiging.

Opmerkingen

- *Alleen als het antwoord een juist voorbeeld bevat van (bij de eerste deelvraag) een verlicht idee van Locke en (bij de tweede deelvraag) de juiste boodschap uit Common Sense, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.*
- *Als dezelfde verwijzing naar de bron tweemaal wordt gebruikt, wordt alleen aan het eerste juiste gebruik 1 scorepunt toegekend.*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 **maximumscore 3**

Kern van een juist antwoord is:

- Door het "verlicht denken" op het terrein van sociale verhoudingen' ontstaat kritiek op de standenmaatschappij / op de ongelijkheid in de samenleving, zodat een schilderij dat rijkdom toont negatieve aandacht kan krijgen/de woede van de bevolking kan oproepen (waarvoor Paulze het laat aanpassen). 2
- Met het laten toevoegen van scheikundige instrumenten kan 'de wetenschappelijke revolutie' worden geïllustreerd. 1